

Fyrirspurn E 14/2024
Flytjandi Anna-Kristiina Mikkonen
Viðtakendur Ríkisstjórnir Danmerkur, Noregs, Svíþjóðar og Íslands

E 14/2024 Skrifleg fyrirspurn um uppfyllingu réttinda launafólks á Norðurlöndum

Til ríkisstjórna Danmerkur, Noregs, Svíþjóðar og Íslands

Ríkisstjórn Finnlands hefur lagt fram frumvarp á þinginu um breytingu á lögum um kjarasamninga og lög um sáttameðferð í vinnudeilum sem og lögum sem tengjast þeim (RP 12/2024 rd). Í frumvarpinu eru lagðar til breytingar á lögum um sáttameðferð í vinnudeilum, lögum um ráðningarsamninga, lögum um sjómenskusamninga, lögum um kjarasamninga ríkisstarfsmanna, lögum um kjarasamninga sveitarfélaga og starfsmanna á velferðarsviði og lögum um ríkisstarfsmenn.

Samkvæmt venjum Alþjóðavinnuástandastofnunarinnar og Evrópska mannréttindadómstólsins er fyrst og fremst hægt að réttlæta takmarkanir á kjarabaráttuaðgerðum með friðarskyldu sem núgildandi kjarasamningar mæla fyrir um. Í lagafrumvarpi finnsku ríkisstjórnarinnar um sáttamiðlun í vinnudeilum eru lagðar til verulegar takmarkanir á pólitískum vinnudeilum og samúðaraðgerðum, jafnvel án gildandi samnings, þar sem engin friðarskylda á við.

Í frumvarpinu er einnig lagt til refsigjald fyrir launþega sem einstaklinga, sem er í raun ný viðurlög í finnskum vinnurétti, sem bitnar á einstökum launþegum ef til framkvæmdar kemur. Einnig má líta á ákvæðin sem lögð eru til sem takmörkun á frjálsri aðild að stéttarfélagum sem tryggð er í 1. lið 13. gr. stjórnarskrárinnar.

Í Finnlandi hafa pólitísk verkföll verið tiltölulega sjaldgæf og því haft takmörkuð áhrif. Samkvæmt túlkunarvenju greinar 78 í sáttmála Alþjóðavinnuástandastofnunarinnar og Mannréttindasáttmála Evrópu er ekki leyfilegt að takmarka vinnudeilur eingöngu vegna fjárhagslegs tjóns vinnuveitanda. Með hliðsjón af túlkunarvenju sáttmála Alþjóðavinnuástandastofnunarinnar er óljóst hvort frumvarp ríkisstjórnar Finnland uppfylli að þessu leyti kröfuna um að takmarkanir á grundvallarfrelsi og -réttindum stangist ekki á við alþjóðlegar skuldbindingar Finnlands varðandi mannréttindi. Ríkisstjórn Finnlands hefur réttlætt frumvarpið með því að það sé byggt á norrænni fyrirmynd og dæmum frá Norðurlöndunum en það inniheldur aðeins valin atriði sem styrkja enn frekar stöðu atvinnurekenda.

Í ljósi ofangreinds beinum við eftirfarandi spurningum til ríkisstjórna Norðurlanda, sem bera ábyrgð á þessum málum:

- Hefur land ykkar takmarkað baráttuaðgerðir? Ef svo er, hverjar eru takmarkanirnar?
- Ef réttur launþega til að skipuleggja sig í stéttarfélögum og grípa til kjarabaráttuaðgerða er ekki uppfylltur í samræmi við alþjóðlegar skyldur í ykkar landi eða öðrum norrænum löndum, til hvaða aðgerða hyggst ríkisstjórnin þá grípa?
- Hverjar eru aðgerðir ríkisstjórnarinnar til að auka norrænt samstarf um vinnumarkaðsmál og afnema stjórnarsýsluhindranir á vinnumarkaði?
- Hvaða dæmi um góðar aðgerðir í atvinnustefnu ykkar lands væri gott að taka upp alls staðar á Norðurlöndum?
- Hver er afstaða ríkisstjórnarinnar að því er varðar fulltrúa starfsmanna í stjórnnum fyrirtækja, forgang launþega við túlkun í vinnudeilum, aukinn rétt launþega til að fá upplýsingar og öflugra samningaviðræðumenningu á vinnustöðum?

Þórshöfn, 10. apríl 2024

Anna-Kristiina Mikkonen (flokkahópi
jafnaðarmanna, Finnland)